

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА імені О.М. БЕКЕТОВА**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для практичної і самостійної роботи та виконання контрольних робіт з
дисципліни

«ПРАВО (ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО)»

(для студентів денної та заочної форм навчання
усіх напрямів підготовки та спеціальностей університету)

Харків
ХНУМГ ім. О.М. Бекетова
2016

Методичні вказівки для практичної і самостійної роботи та виконання контрольних робіт з дисципліни «Право (Господарське право)» (для студентів денної та заочної форм навчання усіх напрямів підготовки та спеціальностей університету) /Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова; уклад.: І. І. Килимник, А. М. Бровдій. – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2016. – 24 с.

Укладачі: І. І. Килимник
А. М. Бровдій

Рецензент: А.В. Науменко, канд. юрид. наук, доцент Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою правового забезпечення господарської діяльності, протокол №14 від 28 серпня 2015 року.

ВСТУП

Розвиток України як незалежної, демократичної правової держави зумовив виникнення господарської, зокрема підприємницької діяльності в державі. Сьогодні все частіше виникає необхідність формування у громадян розуміння сутності таких відносин і значущості їх у становленні ринкових економічних відносин, що є основною умовою існування держави, як ланки світового економічного простору. Комплексні знання в галузі господарського права та вміння застосовувати їх на практиці є важливим для ведення підприємницької, а також непідприємницької діяльності різноманітними суб'єктами господарювання.

Курс дисципліни Право (господарське право) спрямований на формування у студентів цілісного уявлення про особливості правильного тлумачення та застосування господарсько-правових норм, визначення належності різних правовідносин до господарсько-правових. Крім цього, увага приділяється питанням договірної забезпечення вказаних відносин, розглядаються загальні положення про зобов'язання і про договір, а також докладніше розглядаються деякі окремі види договорів, передбачені чинним ГК України.

Протягом лекційних занять студенти опановують матеріал, та отримують комплексні знання з дисципліни «Право (господарське право)», вміння користуватися нормативно-правовими актами, розуміння основних категорій і понять, які застосовуються до вказаних правовідносин.

Важливою складовою навчального процесу є самостійна робота студентів, в процесі якої здійснюється систематизація та розширення ними знань, здобутих під час лекційних занять. Крім цього, вона розширює кругозір студентів та покращує запам'ятовування ними засвоєного матеріалу.

1. ТЕМИ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І САМОСТІЙНОГО РОЗГЛЯДУ ТА ВИВЧЕННЯ

Змістовий модуль 1.1 (ЗМ 1.1) Основні засади господарської діяльності в Україні

Тема 1 Поняття та види господарської діяльності

1. Поняття і предмет господарського права.
2. Господарська діяльність та її різновиди. Розмежування комерційної і некомерційної господарської діяльності
3. Поняття господарських правовідносин, їх зміст та класифікація
4. Поняття, ознаки та принципи господарської діяльності. Види господарської діяльності.
5. Проблема розмежування суспільних відносин, які регулюються господарським правом, та суспільними відносинами, які є предметом інших галузей права
6. Система господарського права та його джерела

Під час вивчення теми, студентам необхідно засвоїти питання господарського права як галузі права та правової природи відносин, що регулюються господарським правом. Державне регулювання економіки. Функції, форми, засоби. Методи правового регулювання господарських відносин. Співвідношення господарського права з цивільним адміністративним та іншими галузями права. Система господарського законодавства. Господарський кодекс України у системі господарського законодавства. Інші джерела господарського права

Рекомендовані джерела:

1. Господарський Кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144
2. Правовое и организационно-экономическое регулирование хозяйственной деятельности. – Киев : Кондор, 2002. – 316с.

Тема 2 Державне регулювання господарської діяльності в Україні

1. Поняття та основні напрями державного регулювання господарської діяльності в Україні. Мета державного регулювання економіки.
2. Види та загальна характеристика засобів державного регулювання економіки.

3. Ліцензування та патентування господарської діяльності
4. Технічне регулювання у сфері господарювання
5. Ціноутворення та його значення для регулювання господарської діяльності
6. Державний контроль за дотриманням антимонопольного законодавства. Поняття недобросовісної конкуренції, її прояви на ринку
7. Нагляд (контроль) у сфері господарювання.

Під час вивчення теми, студентам необхідно засвоїти питання, що стосуються особливостей призначення державного регулювання господарської діяльності та засобів, за допомогою яких держава здійснює вплив на суб'єктів господарювання. Ліцензування господарської діяльності, порядок видачі та анулювання ліцензій, види ліцензій, правове регулювання ліцензування господарської діяльності в Україні. Стандартизація, сертифікація, оцінка відповідності, технічне регулювання як засоби державного регулювання якості продукції. Ціноутворення, як засіб державного регулювання, види цін і тарифів, порядок їх встановлення. Контроль у сфері господарювання, як складова будь якого виду і стадії державного регулювання господарської діяльності.

Рекомендовані джерела:

1. Задихайло Д. В. Держава та економічне ринкове середовище: господарсько-правовий контекст / Д. В. Задихайло // Вісн. Акад. прав. наук України. - 2005. - № 3 (42). - С. 149 - 161.
2. Задихайло Д. В. Правовий господарський порядок в Україні: десятирічний досвід конституційно-правового забезпечення / Д. В. Задихайло // Вісн. Акад. прав. наук України. – 2006. – № 3 (46). – С. 143-153
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. // Офіц. вісн. України. 2010. - № 92. - Ч. 1. - Ст. 3248
4. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 01.06.2000 р. // Відом. Верхов. Ради України. - 2000. - № 36. - Ст. 299.
5. Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності: Закон України від 01.12.2005 р. № 3164-ІУ // Відом. Верхов. Ради України. - 2006. - № 12. - Ст. 101
6. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 03.12.1990 р. // Там же. - 1990. - № 52. - Ст. 650.
7. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. № 877-У // Там же. - 2007. - № 29. - Ст. 389

Тема 3 Суб'єкти господарської діяльності

1. Поняття, ознаки та класифікація суб'єктів господарювання.
2. Фізичні особи – суб'єкти господарювання.
3. Загальна характеристика підприємства як суб'єкта господарювання.

4. Філії та представництва підприємств. Дочірні підприємства, їх правовий статус

5. Господарські товариства: поняття та види відповідно до законодавства України. Особливості установчих документів господарських товариств.

6. Об'єднання підприємств, їх види, організаційно-правові форми

Під час вивчення теми, студентам необхідно засвоїти поняття, ознаки, види та класифікацію суб'єктів господарювання. Організаційно-правові форми господарської діяльності. Порядок і основні етапи створення суб'єктів. Установчі документи. Фізичні особи – суб'єкти господарювання. Підприємства та їх види. Державні та комунальні підприємства (унітарне, комерційне, казенне). Приватне підприємство. Підприємство на змішаній формі власності. Дочірнє підприємство. Орендне підприємство. Підприємство з іноземним капіталом. Іноземне підприємство. Підприємства колективної власності (підприємства об'єднань громадян, кооперативи).

Господарські об'єднання (асоціації, корпорації, консорціуми, концерни) Холдингові компанії. Фінансово-промислові групи. Торгово-промислові палати. Органи господарського керівництва.

Рекомендовані джерела:

1. Конституція України від 28.06.96р. // Відомості Верховної Ради України, 1996, N 30 (23.07.96), ст. 141.

2. Цивільний кодекс УРСР від 18.07.63р. // ВВС УРСР.—1963. №30 — ст.463.

3. Цивільний кодекс України від 16.01.03р. // Офіційний вісник України. – 2003. №11 – ст. 461.

4. Господарський кодекс України від 16.01.03р. // Офіційний вісник України. – 2003. №11 – ст. 462.

5. Закон України “Про господарські товариства” від 19.09.91р. // ВВС УРСР.—1991. №49 — ст.68.

6. Закон України “Про приватизацію державного майна” від 04.03.92р. //ВВР України.-1992.-№24.-Ст.348.

7. Закон України “Про приватизацію майна невеликих державних підприємств (малу приватизацію)” від 06.03.92р. //ВВР України.-1992.-№24.-Ст. 350.

8. Закон України “Про оренду державного та комунального майна” від 10.04.92р. //ВВР України.-1992.-№30.-Ст. 416.

9. Закон України “Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців” від 15.05.03р. // Офіційний вісник України, 2003, N 25 (04.07.2003), ст. 1172.

Тема 4 Організація господарської діяльності

1. Порядок і особливості державної реєстрації фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності
2. Особливості реєстрації юридичних осіб.
3. Оформлення документів, необхідних для державної реєстрації.
4. Підстави та порядок внесення змін до установчих документів юридичних осіб.
5. Оформлення документів, необхідних для державної реєстрації

Під час вивчення теми, студентам необхідно засвоїти порядок державної реєстрації юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців; документи, необхідні для проведення реєстрації; статут; види реєстраційних карток; протокол установчих зборів; інші документи; підстави та порядок внесення змін до установчих документів; порядок оформлення документів, необхідних для державної реєстрації.

Рекомендовані джерела:

1. Господарський кодекс України від 16.01.03р. // Офіційний вісник України. – 2003. №11 – ст. 462.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.03р. // Офіційний вісник України. – 2003. №11 – ст. 461
3. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» від 15.05.2003 № 755-IV// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 31-32, ст.263

Тема 5 Припинення юридичних осіб та підприємницької діяльності фізичних осіб

1. Підстави та наслідки скасування державної реєстрації суб'єктів господарювання.
2. Реорганізація юридичної особи – суб'єкта господарської діяльності. Форми реорганізації.
3. Підстави та порядок ліквідації платоспроможних юридичних осіб. Черговість задоволення претензій кредиторів
4. Банкрутство суб'єктів господарювання: поняття, суб'єкти, умови порушення справи про банкрутство. Наслідки визнання боржника банкрутом.
5. Порядок проведення санації
6. Проведення справ про банкрутство та їх загальна характеристика

Під час вивчення теми студентам необхідно засвоїти питання скасування державної реєстрації суб'єктів господарювання; реорганізація суб'єкта господарювання; злиття; виділ; поділ; перетворення; приєднання; ліквідація суб'єкта господарювання; добровільна ліквідація суб'єктів господарювання за

рішенням засновників; примусова ліквідація суб'єктів господарювання; припинення юридичної особи внаслідок визнання її банкрутом; санація суб'єкта господарювання.

Рекомендовані джерела:

1. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» від 15.05.2003 № 755-IV// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 31-32, ст.263
2. Господарський кодекс України від 16.01.03р. // Офіційний вісник України. – 2003. №11 – ст. 462.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.03р. // Офіційний вісник України. – 2003. №11 – ст. 461.
4. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» 14.05.1992 № 2343-XII // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 31, ст. 440.

Тема 6 Правовий режим майна суб'єктів господарювання

1. Поняття та види правових режимів майна суб'єктів господарювання.
2. Майно як об'єкт підприємницької діяльності. Склад майна суб'єкта господарювання.
3. Речові права у сфері господарювання: право власності, право господарського відання, право оперативного управління
4. Джерела формування майна суб'єктів господарювання. Правові режими майна суб'єктів господарювання
5. Об'єкти права інтелектуальної власності суб'єктів господарської діяльності.
6. Захист майна та майнових прав суб'єктів господарювання.

Під час вивчення теми, студентам необхідно засвоїти питання правового регулювання відносин власності в економіці України. Право власності. Право господарського відання, право оперативного управління, право оперативного використання. Джерела формування майна суб'єкта господарювання. Склад майна суб'єкта господарювання. Основні та обігові засоби. Об'єкти майнових прав суб'єктів господарювання. Правовий режим речей. Правовий режим грошей. Правовий режим цінних паперів. Об'єкти права інтелектуальної власності суб'єктів господарської діяльності. Захист майна та майнових прав суб'єктів господарювання. Особливості використання природних ресурсів у господарській діяльності.

Рекомендовані джерела:

1. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 (Офіційний вісник України, 2003, № 11 (28.03.2003), ст. 462
2. Закон України “Про приватизацію державного майна” № 2163-XII від 04.03.1992 (ВВР, 1992, № 24 (16.06.92), ст. 348.
3. Закон України “Про особливості приватизації незавершеного будівництва” № 1953-III від 14.09.2000 (ВВР, 2000, № 45 (10.11.2000), ст. 375.
4. Закон України “Про господарські товариства” № 1576-XII від 19.09.1991 (ВВР, 1991, № 49 (03.12.91), ст.682.
5. Закон України “Про перелік об’єктів права державної власності, що не підлягають приватизації” № 847 – XIV від 07.07. 99р. (ВВР, 1999, №37 ст.332.
6. Положення про порядок відчуження основних засобів, що є державною власністю, затверджене наказом Фонду державного майна України від 30 липня 1999 р. № 1477 (Офіційний вісник України, 1999, № 34 (10.09.99), ст. 1780.

Змістовий модуль 1.2 (ЗМ 1.2) Загальні положення про господарські зобов’язання. Господарські договори

Тема 7 Загальні положення про договори у сфері господарської діяльності

1. Поняття господарського договірних зобов’язання та його різновидів. Класифікація договорів у сфері господарювання.
2. Порядок укладання, зміни і розірвання господарських договорів.
3. Умови, що складають зміст господарських договорів. Використання захисних застережень при укладенні підприємницьких договорів.
4. Загальний порядок укладення господарських договорів. Особливості укладання окремих різновидів господарських договорів: договорів за державним замовленням, біржових угод тощо.
5. Виконання договірних зобов’язань. Способи забезпечення виконання договірних зобов’язань
6. Відповідальність за порушення договірних зобов’язань у сфері господарювання. Припинення договірних зобов’язань.

Під час вивчення теми, студентам необхідно засвоїти поняття та специфіку договірних господарських правовідносин. Сторони господарського договору та їх правосуб’єктність. Джерела правового регулювання господарських договорів. Умови, що складають зміст господарських договорів. Захисні застереження як особливий різновид господарських договорів. Поняття публічного, попереднього договорів та договору приєднання. Загальний

порядок укладення господарських договорів. Особливості укладення окремих різновидів господарських договорів: договорів за державним замовленням, біржових угод. Класифікація господарських договорів. Виконання договірних зобов'язань. Відповідальність за невиконання договірних зобов'язань. Способи забезпечення виконання договірних зобов'язань. Гарантія. Завдаток. Застава. Притримання. Порука. Неустойка.

Рекомендовані джерела:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003. – № 435–IV // Офіц. вісн. – 2003. – №11. – Ст. 461.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003. – № 436–IV // Офіц. вісн. – 2003. – №11. – Ст. 462.
3. Про угоди про розподіл продукції: Закон України від 14.09. 1999. № 1039–XIV // Відом. Верх. Ради.– 1999.– № 44. – Ст.391.
4. Про концесії: Закон України від 16.07.1999р. // Відом. Верх. Ради України. - 1999р.- № 41 – Ст. 372; Про поставки продукції для державних потреб: Закон України від 22.12.1995 р. // Відом Верхов. Ради України.- 1996.- № 3, Ст. 9
5. Про товарну біржу: Закон України від 10.12.1991 р. // Відом. Верх. Ради.- 1992.- N 10.- Ст. 139.
6. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02. 2006р. // Відом. Верх. Ради.- 2006.- № 31.- Ст. 268.
7. Зобов'язальне право: теорія і практика. - Навч. посібн. для студентів юрид. вузів і фак. ун-тів / За ред. Дзери О.В. – Київ : Юрінком Інтер, 1998. - 912 с.
8. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Общие положения. – Москва : Статут, 1999. - 848 с.
9. Луць В.В. Контракты у підприємницькій діяльності: Навч. посіб. - Київ : Юрінком Інтер, 2001. - 560 с.
10. Коммерческое (торговое) право: Учебник / Под ред. Ю.Е. Булатецкого и В.А. Язева.- Москва : ИД ФБК-ПРЕСС, 2002.- 960с.
11. В.С. Мілаш. Підприємницький (комерційний) договір: поняття та правові особливості. - Полтава : АМСІ, 2004.- 145 с.

Тема 8 Договори про передачу майна у власність

1. Договір купівлі-продажу, його види. Особливості оптової купівлі-продажу.
2. Поняття та значення товарних бірж, порядок їх створення та функціонування. Учасники біржової торгівлі
3. Договір роздрібної купівлі-продажу.
4. Відповідальність суб'єктів підприємництва за порушення правил торговельної діяльності і торговельного обслуговування покупців.
5. Договір міни. Бартерний договір: поняття та особливості
6. Договір безоплатної передачі (дарування).

7. Договір поставки.
8. Договір контрактації.

Під час вивчення теми, студентам необхідно засвоїти окремі види договорів про передачу майна у власність. Види договорів купівлі-продажу товарів. Договір оптової купівлі-продажу товарів. Договір роздрібної купівлі-продажу товарів. Біржові торги. Укладення договорів на біржі. Відповідальність суб'єктів підприємництва за порушення правил торговельної діяльності і торговельного обслуговування покупців. Договір міни. Бартерний договір: поняття та особливості. Договір безоплатної передачі (дарування). Договір поставки. Договір контрактації.

Рекомендовані джерела:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003. – № 435–IV // Офіц. вісн. – 2003. – №11. – Ст. 461.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003. – № 436–IV // Офіц. вісн. – 2003. – №11. – Ст. 462.
3. Про товарну біржу: Закон України від 10.12.1991 р. // Відом. Верхов. Ради.- 1992.- N 10.- Ст. 139.
4. Закон України «Про державну реєстрацію прав на нерухоме майно» від 01.07.2004 № 1952-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 51, ст.553
5. Постанова КМУ «Про затвердження порядку державної реєстрації прав на нерухоме майно та їх обтяжень і Порядку надання інформації з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно» від 17.10.2013 №868.

Тема 9 Договори про передачу майна в користування

1. Поняття та зміст договору найму(оренди). Права та обов'язки сторін. Суборенда
2. Види договорів найму(оренди). Поняття договору прокату та особливості правового регулювання.
3. Особливості оренди державного і комунального майна
4. Договір лізингу та його види. Особливості фінансового лізингу
5. Концесійний договір.

Під час вивчення теми студентам необхідно засвоїти особливості укладення договорів що опосередковують передачу майна у користування. Найм (оренда). Види договорів найму (оренди). Договір найму (оренди) житла. Договір найму (оренди) будівлі або іншої капітальної споруди. Договір найму (оренди) земельної ділянки. Договір найму (оренди) транспортного засобу. Прокат. Особливості оренди державного і комунального майна. Концесійні договори в рамках державно-приватного партнерства.

Рекомендовані джерела:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003. – № 435–IV // Офіц. вісн. – 2003. – №11. – Ст. 461.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003. – № 436–IV // Офіц. вісн. – 3003. – №11. – Ст. 462.
3. Закон України «Про оренду державного і комунального майна» від 10.04.1992 № 2269-XII // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 30, ст.416
4. Закон України «Про оренду землі» від 06.10.1998 № 161-XIV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, N 46-47, ст.280

Тема 10 Договори про виконання робіт

1. Поняття та види договорів про виконання робіт.
2. Загальна характеристика договору підряду. Випадки зміни та розірвання договору підряду
3. Порядок і строки пред'явлення претензій і позовів у разі виявлення недоліків у роботі
4. Особливості договору підряду на капітальне будівництво. Правовий статус генерального підрядчика і субпідрядника
5. Особливості договору підряду на проектні та пошукові роботи.

Під час вивчення теми студентам необхідно засвоїти особливості укладення договорів про виконання робіт. Договори підряду. Зміна та розірвання договору підряду. Порядок пред'явлення претензій за виявлення недоліків у роботі. Невиконання замовником обов'язків за договором підряду. Виконання роботи з матеріалу підрядника. Виконання роботи з матеріалу замовника. Якість роботи. Договір підряду на капітальне будівництво. Договір підряду на проектні і пошукові роботи. Побутовий підряд.

Рекомендовані джерела:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003. – № 435–IV // Офіц. вісн. – 2003. – №11. – Ст. 461.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003. – № 436–IV // Офіц. вісн. – 3003. – №11. – Ст. 462.
3. Постанова КМУ «Про затвердження загальних умов укладання та виконання договорів підряду в капітальному будівництві» від 01.08.2005 № 668
4. Закон України «Про основи містобудування» від 16.11.1992 № 2780-XII // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 52, ст.683
5. Закон України «Про відповідальність підприємств, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування» від 14.10.1994 № 208/94-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, N 46, ст.411
6. Закон України «Про архітектурну діяльність» від 20.05.1999 № 687-XIV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 31, ст.246

Тема 11 Договори на надання послуг

1. Система та види перевезення вантажів, їх правове регулювання
2. Поняття і види договору перевезення вантажів
3. Договір перевезення пасажирів і багажу
4. Договір транспортної експедиції
5. Договір страхування
6. Правове регулювання страхової діяльності у сфері підприємництва.

Види договору страхування.

7. Договір позики та кредитний договір
8. Правова природа договору банківського рахунку
9. Банківський вклад.
10. Правове регулювання безготівкових розрахунків у підприємницькій діяльності за законодавством України
11. Поняття готівкових розрахунків та порядок їх здійснення
12. Договір доручення
13. Договір комісії.
14. Договір консигнації.
15. Договір зберігання.

Під час вивчення теми студентам необхідно засвоїти особливості укладення і групи договорів про надання послуг. Транспортні договори. Договори про перевезення вантажів. Договори про перевезення пасажирів і багажу. Договори транспортного експедирування. Відповідальність за порушення умов договору перевезення. Підстави звільнення від відповідальності у разі виникнення форс-мажорних обставин або випадку. Договори страхування. Види договорів страхування. Обов'язкове та добровільне страхування. Договір позики. Кредитний договір. Банківський вклад. Безготівкові розрахунки. Порядок розрахунків готівкою. Агентські відносини у сфері господарювання. Договір доручення. Договір комісії. Договір консигнації. Договір зберігання.

Рекомендовані джерела:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003. – № 435–IV // Офіц. вісн. – 2003. – №11. – Ст. 461.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003. – № 436–IV // Офіц. вісн. – 2003. – №11. – Ст. 462.
3. Закон України «Про страхування» 07.03.1996 № 85/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, N 18, ст. 78.
4. Закон України «Про транспортно-експедиторську діяльність» 01.07.2004 № 1955-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 52, ст. 562.
5. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 5-6, ст. 30.

6. Закон України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” від 12.07.2001 № 2664-III //ВВРУ, - 2002, - № 1, - ст. 1.

7. Закон України “Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю” від 19 червня 2003 р. № 978-IV// ОВУ.- 2003.- № 30.- Ст. 1525.

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.02.2004 № 124 “Про затвердження порядку та вимог щодо здійснення перестрахування у страховика (перестраховика) нерезидента та ”// ОВУ, - 2004, - № 5, - ст. 245.

9. Закон України “Про платіжні системи та переказ грошей в Україні” від 05 квітня 2001 р. № 2346-III// ОВУ. - № 20. - Ст. 828.

10. Закон України “Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов’язань” від 22 листопада 1996 р. № 543/96-ВР// ВВРУ. - 1997. - № 5. - ст.28.

11. Закон України “Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті” від 23 вересня 1994 р. № 185/94-ВР// ВВРУ. - 1994.- № 40.- Ст. 364.

12. Декрет КМУ “Про систему валютного регулювання і валютного контролю” від 19 лютого 1993 р. № 15-93// ВВРУ. - 1993.- № 17.- Ст. 184.

13. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затв. Постановою Правління НБУ № 22 від 21.01.2004//ОВУ.-2004.-№ 13.- ст. 908.

Тема 12 Зобов’язання про спільну діяльність. Договори про створення юридичної особи

1. Договори про спільну діяльність.
2. Склад майна і порядок здійснення внесків учасниками спільної діяльності.
3. Засновницький договір про створення юридичної особи.
4. Права й обов’язки сторін за засновницьким договором.

Під час вивчення теми студентам необхідно засвоїти особливості укладення договорів про спільну діяльність. Порядок здійснення учасниками спільної діяльності внесків. Поняття засновницького договору. Просте товариство. Укладення засновницького договору в повному та командитному товариствах. Права і обов’язки сторін за засновницьким договором. Право на інформацію.

Рекомендовані джерела:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003. – № 435–IV // Офіц. вісн. – 2003. – №11. – Ст. 461.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003. – № 436–IV // Офіц. вісн. – 2003. – №11. – Ст. 462.

3. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку укладення державними підприємствами, установами, організаціями, а також господарськими товариствами, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків, договорів про спільну діяльність, договорів комісії, доручення та управління майном» від 11 квітня 2012 р. № 296

Змістовий модуль 1.3 (ЗМ 1.3) Зовнішньоекономічна діяльність. Захист суб'єктів господарювання

Тема 13 Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств

1. Правовий статус суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.
2. Правовий режим підприємств з іноземними інвестиціями.
3. Система державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності
4. Тарифне і нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
5. Правовий режим ліцензування та квотування експорту(імпорту) товарів(робіт, послуг).
6. Правове регулювання зовнішньоекономічних контрактів.
7. Відповідальність у зовнішньоекономічній діяльності.
8. Валютне регулювання і валютний контроль
9. Особливості вирішення зовнішньоекономічних спорів
10. Міжнародний комерційний арбітраж.

Під час вивчення теми студентам необхідно засвоїти питання правової природи зовнішньоекономічних відносин. Особливості джерел правового регулювання. *Lex mercatoria* як чинник нормативного регулювання зовнішньоекономічних відносин. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоекономічний контракт. Договір міжнародної купівлі – продажу товарів. Посередницькі договори у зовнішньоекономічній діяльності. Угоди з давальницькою сировиною. Франчайзінгові та ліцензійні угоди. Договори перевезення вантажів та пасажирів. Система державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності та окремі її господарсько-правові засоби. Відповідальність за порушення у зовнішньоекономічній діяльності. Вирішення зовнішньоекономічних спорів. Міжнародний комерційний арбітраж постійно діючий міжнародний комерційний арбітраж. Міжнародний комерційний арбітраж *Ad hoc*.

Рекомендована література:

1. Конвенція о получении за границей доказательств по гражданским и торговым делам . Дата прийняття : 18.03.70 г. Дата приєднання України: 19.10.2000 г.(із заявами і застереженнями)//Юридичний вісник.– 2000. - № 48. – с.3.

2. Конвенция о признании и приведении в исполнение иностранных арбитражных решений. - 1960. № 46. - Ст. 421. Дата подписания: 10 июня 1958 г. Дата подписания представителем СССР: 29 декабря 1958. Дата вступления в силу для СССР: 7 июня 1959 г. Дата ратификации: 22 августа 1960 г. Дата вступления в силу для Украины: 10 января 1961 г.// ОВУ, - 2004, - № 45, - ст.3004.

3. Віденська конвенція про право міжнародних договорів. Дата підписання : 23.05.69 р. Дата набуття чинності – 27.01.1980 Дата підписання Україною: 06.11.1982 р. Дата приєднання : 14.04.86 р. (в складі СРСР) Дата набуття чинності : 13.06.86 р. // Міжнародні договори України. – 1997. – Т.І. – с. 6

4. Указ Президента України “Про застосування Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів” (правила ІНКОТЕРМС) від 04.10.1994 № 567/94, 2001. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів МПП. // Урядовий кур’єр, - № 63, від 3.04.2002 та № 68 від 10.04.2002.

5. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.91 № 959-ХІІ// ВВРУ, - 1991, - № 29, - ст. 377.

6. Закон України "Про режим іноземного інвестування" від 19.03.96г. № 93/96-ВР// ВВРУ, - 1996, - № 19, - ст.80.

7. Закон України “Про торгово-промислові палати в Україні” від 02.12.97 № 671/97- ВР // ВВРУ, - 1998, - № 13, - ст.52.

8. Закон "Про міжнародний комерційний арбітраж" від 24.02.94 № 4002-ХІІ// ВВРУ, - 1994, - № 25, - ст.198.

9. Положення про МКАС при ТПП України (додаток № 1 до Закону України “Про міжнародний комерційний арбітраж” від 24.02.94//4002-ХІІ).

10. Положення про Морські арбітражні комісії при ТПП України (додаток № 2 до Закону України “Про міжнародний комерційний арбітраж” від 24.02.94//4002-ХІІ).

11. Регламент Морської арбітражної комісії при ТПП України, затв. Рішенням Президіума ТПП України 25.08.1994 протокол № 107.

12. Закон України "Про Єдиний митний тариф” від 5.02.92 № 2097-ХІІ// ВВРУ, - 1992, - № 19, - ст. 259.

13. Закон України "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті" від 23.09.94 № 185/94-ВР// ВВРУ, - 1994, - № 40, - ст.364.

14. Митний кодекс України від 11 липня 2002 року № 92-IV// ВВРУ, - 2002, - № 38-39, - ст. 228.

15. Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.93 р. № 15-93 “Про систему валютного регулювання і валютного контролю”// ВВРУ, - 1993, - № 17, - ст. 184.

16. Указ Президента України “Про інвестування майнових цінностей резидентами за межі України” від 13.09.95 р. № 839/95 // Урядовий кур’єр, - 1995, - № 145-146 від 28.09.95 р.

17. Положення про порядок реєстрації та обліку постійних представництв нерезидентів в Україні платниками податку на прибуток. Затверджене Наказом Державної податкової адміністрації України від

12.08.1997 р. № 293 (в редакції Наказу від 16.01.1998 р. № 23) // ОВУ, - 1998, - № 5 від 19.02.98.

18. Постанова Кабінету Міністрів України № 112 від 30.01.97 р. “Про затвердження Положення “Про порядок державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора”.

19. Положення про встановлення офіційного курсу гривні до іноземних валют та курсу банківських металів, затв. Постановою Правління НБУ 12.11.2003 № 496 // ОВУ, - 2003, - № 49, - ст.2565.

20. Постанова Правління НБУ від 16.03.99 р. № 122 “Про затвердження Інструкції “Про порядок видачі індивідуальних ліцензій на здійснення інвестицій за кордон” // ОВУ, - 1999, - № 17 від 14.05.99 р.

21. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України “Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів” від 06.09.2001 № 201//ОВУ, - 2001, - № 39, - ст.1784.

22. Луць В.В. Контракти у підприємницькій діяльності . К. Юрінком Інтер, 1999.

23. Комаров В.В. Международный коммерческий арбитраж. – Х.: Основа, 1995.

24. Попов А.А. Правовое регулирование внешнеэкономической деятельности.

Тема 14 Захист прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності

1. Способи і механізми захисту прав та законних інтересів суб'єктів господарювання.
2. Розгляд господарських спорів судами загальної юрисдикції.
3. Розгляд спорів господарськими судами
4. Підвідомчість господарських спорів і компетенція господарських судів щодо їх вирішення.
5. Порядок розгляду спорів господарськими судами.
6. Виконання рішень господарського суду.
7. Особливості розгляду спорів між суб'єктами підприємницької діяльності третейськими судами.

Під час вивчення теми студентам необхідно засвоїти способи і механізми захисту прав та законних інтересів суб'єктів господарювання. Цивільний, кримінальний, адміністративний і нотаріальний захист прав та законних інтересів суб'єктів господарювання. Розгляд господарських спорів судами загальної юрисдикції. Розгляд спорів господарськими судами. Підвідомчість господарських спорів і компетенція господарських судів щодо їх вирішення. Порядок розгляду спорів господарськими судами. Виконання рішень

господарського суду. Особливості розгляду спорів між суб'єктами підприємницької діяльності третейськими судами

Рекомендовані джерела:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003. – № 435–IV // Офіц. вісн. – 2003. – №11. – Ст. 461.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003. – № 436–IV // Офіц. вісн. – 3003. – №11. – Ст. 462.
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 40-41, 42, ст. 492
4. Господарський процесуальний кодекс України 06.11.1991 № 1798-XII // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 6, ст. 56
5. Кодекс адміністративного судочинства від 06.07.2005 № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 35-36, № 37, ст. 446
6. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст. 88
7. Закон України «Про третейські суди» від 11.05.2004 № 1701-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 35, ст. 412

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВО (ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО)» ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Мета контрольної роботи полягає в тому, щоб допомогти слухачам у вивченні курсу «Господарське право України», а також в перевірці засвоєння ними певного матеріалу, вміння самостійно аналізувати конкретну ситуацію і правильно застосовувати діюче законодавство. Контрольна робота повинна бути виконана за одним із варіантів.

Остання цифра залікової книжки студента відповідає номеру варіанта, тобто:

- 1 – перший варіант; 2 – другий варіант;
- 3 – третій варіант;0 – десятий варіант.

Заміна варіантів не допускається

Студенти, насамперед, повинні ознайомитись із запропонованим матеріалом, враховуючи вказівки для самостійного вивчення курсу «Господарське право України».

Починаючи працювати над завданнями, треба передусім уважно вивчити теоретичний матеріал в навчальній літературі, ознайомитися з відповідними нормативно-правовими актами.

Завдання повинні являти собою розгорнуту і обґрунтовану відповідь на поставлені запитання, посилання на застосовані нормативно-правові акти, їх назву, ким і коли прийняті, де надруковані.

Наприкінці контрольної необхідно розмістити список використаної літератури.

Загальний обсяг роботи повинен становити 20 – 24 аркушів

Варіанти контрольних робіт з курсу «Право (Господарське право)»

Варіант 1

1. Загальна характеристика підприємства як суб'єкта господарювання.
2. Ліцензування та патентування торгівельної діяльності
3. Спеціальні суб'єкти інноваційного ринку: технопарки та технополіси, інноваційні бізнес-інкубатори, науково-дослідні установи, венчурні фірми.

Варіант 2

1. Визначення економічної конкуренції. Загальна характеристика правопорушень в сфері конкуренції.
2. Базисні умови поставок
3. Правове регулювання банківської діяльності. Поняття банківської системи України, її структура. Правове становище Національного банку України. Система, форми регулювання банківської діяльності і надзору Національного банку України та його повноваження.

Варіант 3

1. Речові права у сфері господарювання: право власності, право господарського відання, право оперативного управління
2. Захисні застереження, арбітражне застереження
3. Поняття, ознаки, види інноваційної діяльності. Її місце та значення в рамках економічної політики держави

Варіант 4

1. Поняття спеціального правового режиму, сфери його застосування у господарській діяльності
2. Правове регулювання страхування. Державне регулювання ринку страхових послуг. Правовідносини, що виникають при наданні страхових послуг. Суб'єкти ринку страхових послуг.
3. Правовий статус антимонопольного комітету України, його структура та компетенція

Варіант 5

1. Класифікація торгівельних правовідносин, види торгівлі та торгівельної діяльності
2. Поняття, ознаки та класифікація суб'єктів господарювання.
3. Ліцензування та квотування ЗЕД

Варіант 6

1. Агентський договір: поняття, сторони, їх права та обов'язки, порядок укладення та виконання договірних зобов'язань
2. Об'єднання підприємств, їх види, організаційно-правові форми

3. Порядок обліку торгівельних операцій. Правове регулювання застосування реєстраторів розрахункових операцій та товарно-касових книг

Варіант 7

1. Система державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності
2. Система засобів державного регулювання інноваційної діяльності та система їх нормативно-правового закріплення.
3. Форми і види господарсько-правової відповідальності

Варіант 8

1. Поняття, ознаки та класифікація суб'єктів господарювання.
2. Недобросовісна конкуренція та форми її здійснення
3. Система банківських операцій.

Варіант 9

1. Поняття ринку фінансових послуг. Система правовідносин, що виникають у зв'язку з наданням фінансових послуг. Суб'єкти ринків фінансових послуг.
2. Поняття господарського договору зобов'язання та його різновидів. Правові особливості договорів, які опосередковують підприємницький оборот.
3. Монопольне (домінуюче) положення на ринку та зловживання ним

Варіант 10

1. Проблема розмежування суспільних відносин, які регулюються господарським правом, та суспільними відносинами, які є предметом інших галузей права
2. Зовнішньоекономічні відносини як об'єкт правового регулювання. Джерела правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.
3. Поняття, ознаки, види інноваційної діяльності. Її місце та значення в рамках економічної політики держави.

3. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Розкрийте зміст господарського права, як галузі права
2. Надайте поняття господарських правовідносин, їх зміст та класифікація Господарська діяльність та її різновиди
3. Розкрийте проблему розмежування суспільних відносин, які регулюються господарським правом, та суспільними відносинами, які є предметом інших галузей права
4. Назвіть систему господарського законодавства
5. Визначте поняття, ознаки та надайте класифікацію суб'єктів господарювання.
6. Надайте характеристику фізичним особам – суб'єктам господарювання.
7. Зробіть загальну характеристику підприємства як суб'єкта господарювання.
8. Розкрийте особливості правового регулювання реєстрації суб'єктів господарювання. Органи реєстрації.
9. Назвіть об'єднання підприємств, їх види, організаційно-правові форми
10. Вкажіть особливості правового режиму майна суб'єктів господарювання
11. Охарактеризуйте речові права у сфері господарювання: право власності, право господарського відання, право оперативного управління
12. Які є джерела формування майна суб'єктів господарювання
13. Які особливості використання природних ресурсів у сфері господарювання
14. Розкрийте поняття господарського договору зобов'язання та його різновидів. Правові особливості договорів, які опосередковують підприємницький оборот.
15. Вкажіть умови, що складають зміст господарських договорів. Використання захисних застережень при укладенні підприємницьких договорів.
16. Розкрийте загальний порядок укладення господарських договорів. Особливості укладання окремих різновидів господарських договорів: договорів за державним замовленням, біржових угод тощо.
17. Назвіть основні характеристики агентського договору: поняття, сторони, їх права та обов'язки, порядок укладення та виконання договірних зобов'язань
18. Надайте поняття та принципи відповідальності в господарському праві
19. Вкажіть форми і види господарсько-правової відповідальності
20. Надайте характеристику відповідальності суб'єктів господарювання за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства

21. Назвіть функції господарсько-правової відповідальності та її підстави
22. Розкрийте поняття та види санкцій по господарському праву
23. Надайте визначення економічної конкуренції. Загальна характеристика правопорушень в сфері конкуренції.
24. Розкрийте поняття недобросовісної конкуренції та форми її здійснення
25. Назвіть антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю
26. Що таке монопольне (домінуюче) положення на ринку та які випадки зловживання ним
27. Надайте поняття концентрації суб'єктів господарювання
28. Розкрийте правовий статус антимонопольного комітету України, його структура та компетенція
29. Визначте особливості спеціального правового режиму, сфери його застосування у господарській діяльності
30. Які спеціальні умови господарювання в умовах дії спеціального правового режиму
31. Розкрийте порядок застосування спеціального правового режиму господарювання в окремих галузях економіки
32. Вкажіть особливості правового регулювання господарської діяльності на ТПП
33. Охарактеризуйте торговельну діяльність як різновид господарської діяльності. Організаційні форми торговельної діяльності
34. Надайте класифікацію торговельних правовідносин, види торгівлі та торговельної діяльності
35. Надайте визначення поняття товару та особливості правового режиму обігу окремих його видів
36. Розкрийте зміст і призначення ліцензування та патентування торговельної діяльності
37. Який порядок заняття торговельною діяльністю та правила торговельного обслуговування населення
38. Назвіть порядок обліку торговельних операцій. Правове регулювання застосування реєстраторів розрахункових операцій та товарно-касових книг
39. Охарактеризуйте зовнішньоекономічні відносини як об'єкт правового регулювання. Джерела правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності
40. Охарактеризуйте зовнішньоекономічний контракт: поняття, порядок укладання. Вимоги до форми контракту
41. Розкрийте поняття і особливості застосування базисних умови поставок
42. Назвіть поняття і види захисних застережень, арбітражних застережень

43. Вкажіть яка система державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності
44. Які особливості ліцензування та квотування ЗЕД
45. Розкрийте платіжні умови та джерела їх регулювання
46. Охарактеризуйте поняття ринку фінансових послуг. Система правовідносин, що виникають у зв'язку з наданням фінансових послуг. Суб'єкти ринків фінансових послуг.
47. Назвіть форми державного регулювання ринків фінансових послуг. Компетенція спеціально уповноваженого органу виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг.
48. Назвіть особливості правового регулювання запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом. Система та суб'єкти фінансового моніторингу.
49. Охарактеризуйте правове регулювання страхування. Державне регулювання ринку страхових послуг. Правовідносини, що виникають при наданні страхових послуг. Суб'єкти ринку страхових послуг.
50. Охарактеризуйте такі ринки фінансових послуг, як: державне пенсійне страхування; ломбардні операції, лізингові операції.
51. Вкажіть правове регулювання банківської діяльності. Поняття банківської системи України, її структура. Правове становище Національного банку України. Система, форми регулювання банківської діяльності і нагляду Національного банку України та його повноваження.
52. Розкрийте поняття, види банків та їх характеристика як організаційно-правових форм.
53. Назвіть яка система банківських операцій.
54. Охарактеризуйте кредитні операції банків. Види банківського кредиту (банківської позики).
55. Охарактеризуйте депозитні операції банків. Інші операції банків
56. Розкрийте поняття, ознаки, види інноваційної діяльності. Її місце та значення в рамках економічної політики держави.
57. Визначте мету, принципи, пріоритетні напрямки та правові форми реалізації державою інноваційної політики. Господарсько-правові джерела інноваційного законодавства.
58. Розкрийте поняття «інновації», її ознаки та співвідношення з поняттями «об'єкти інтелектуальної (промислової) власності», «інноваційний продукт», «інноваційна продукція».
59. Вкажіть яка система засобів державного регулювання інноваційної діяльності та система їх нормативно-правового закріплення.
60. Розгляньте спеціальні суб'єкти інноваційного ринку: технопарки та технополіси, інноваційні бізнес-інкубатори, науково-дослідні установи, венчурні фірми.

Навчальне видання

Методичні вказівки для практичної і самостійної робіт та виконання
контрольних робіт з дисципліни

«Право (Господарське право)»

*(для студентів денної та заочної форм навчання
усіх напрямів підготовки та спеціальностей університету)*

Укладачі:

КИЛИМНИК Інна Ігорівна
БРОВДІЙ Алла Михайлівна

Відповідальний за випуск *І. І. Килимник*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *А. М. Бровдій*

План 2015, поз. 325М

Підп. до друку 07.10.2015
Друк на ризографі
Зам. №

Формат 60x84 /16
Ум. друк. арк. 1,1
Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rektorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК №4705 від 28.03.2014 р.